

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ XIV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 22 листопада 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Перекладацькі інновації : матеріали XIV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 22 листопада 2024 р. / редкол.: С. В. Баранова, І. К. Кобякова, О. В. Бровкіна та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

У матеріалах подані тези XIV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Перекладацькі інновації». До збірника увійшли наукові дослідження, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, мовознавства, лінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних літературознавчих досліджень.

Для мовознавців, перекладачів, викладачів і студентів філологічних та перекладацьких факультетів.

ГЕНДЕР VIA. ЗМІ

Садівнича Л. О.

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцентка Баранова С. В.

Сумський державний університет

Мас-медіа інтенсивно реагує на прояви масової культури та масової свідомості. Засоби масової інформації поширюють та нав'язують численні стереотипи «хорошого і поганого», «прекрасного і потворного». Це моделі поведінки, образи, манери, що під впливом змін політичної, економічної та культурної парадигм можуть набувати нових рис. Завдяки цьому в образах різностатевих людей, які є представленими у сучасних засобах масової інформації, можемо побачити як безліч історичних пластів, так і новітній грим.

Здається, відійшли у минуле патріархальні стереотипи минулих епох, відображені в літературі у вигляді позитивного ідеалу залежної і пасивної жінки, чиє життя протікає в сімейному колі. Сьогодні в економіці й політиці, науці та дипломатії визначаються гендерні «підходи», «системи», «особливості». Досі не є закінченим процес згладжування того соціального, духовного, культурного дисонансу, який породжував виникнення та розвиток гендерної дискримінації.

Демократія передбачає встановлення партнерства та рівноправ'я: жінкам відкривається шлях до вищих посад у владі, тоді як чоловіки стають відкритими до цих змін. Бажання самореалізації є характерним для обох статей. Уявлення про "гендерний режим", де чоловік вважається сильним, а жінка – слабкою, чоловік – розумним, а жінка – красивою, відступає в минуле. [3, с.136]. Не завжди чоловікові притаманні категорії "раціональне та культурне", тоді як жінці залишають лише "почуттєве та природне". Розходження в статусах, ролях, характері, поведінці та інших сторонах життєдіяльності індивідів різних статей існували завжди, і вони будуть існувати далі. Проте, використання протистояння між правами та обов'язками, природними задатками та реальними можливостями не завжди є раціональними та доцільними на соціальному рівні.

До вивчення категорій «фемінності» та «маскулінності» зверталися й у дослідженнях фразеології. Фразеологізми – це душа будь-якої національної мови, у якій неповторним чином виражається культурна своєрідність народу, і тому вони становлять надзвичайно цінне джерело знань про особливості концептуалізації гендера у свідомості носіїв тієї чи іншої мови [1, с. 2].

Контент-аналіз допомагає визначити особливості тексту, акцентуючи увагу на найбільш поширених концептах. Враховуючи етимологію стереотипу, можна стверджувати, що його головною характеристикою є частотність, оскільки дослідження стереотипів передбачає вивчення найбільш розповсюджених уявлень у медіа. Контент-аналіз надає можливість методично, чітко та статистично виявляти текстові тенденції, які зазвичай сприймаються аудиторією лише рефлексивно.

Процес стереотипоутворення у мас-медіа – процес поєднання концептів, релевантних у контексті конкретної теми. Сполучуваність цих концептів визначається намірами комунікаторів, соціокультурним контекстом, фоновими знаннями реципієнтів тощо [2, с.142].

Контент-аналітичне дослідження великих текстових масивів вказує на значну частотність таких концептуальних сполук, що визначаються позамедійними реаліями. Такий метод дозволяє ідентифікувати основні смислові поля, у яких перебувають частотні концепти та вказати на типову для них сумісність із іншими концептами.

Гендерна нерівність перетворюється на ризик для здоров'я через дискримінаційні цінності, норми, переконання та практики. Гендерна дискримінація у будь-яких її проявах погано впливає на здоров'я та соціальне життя кожного індивіда.

Також існують численні дослідження, що вивчають особливості комунікації між чоловіками і жінками в одностатевих або змішаних групах та розробляють різні стратегії мовної поведінки. Ця інтенсивна робота призвела до виникнення нового поняття – «гендерлект», що представляє собою постійний набір ознак чоловічої і жіночої мови [4].

У різних країнах існує широкий спектр статусу жінок, що відображається у великому розмаїтті рівнів економічного добробуту. Навіть якщо дослідження переважно фокусуються на аспектах жіночого становища, важливо визнати, що чоловіки також піддаються впливу стереотипів, що сприяють утворенню ієрархічних гендерних відносин.

Для того, щоб проаналізувати приклади вираження гендерного феномену в англійській пресі, була обрана популярна газета The Guardian, так як саме газети є джерелом інформації, що найповніше відображає поточну ситуацію в суспільстві. Британські газети пишуть в основному про чоловіків і використовують гендерно-зabarвлені слова. The Guardian містить розділи з різних сфер людського життя, а

мова, яка використовується, є досить консервативною, в ній не використовується широкий спектр лексики.

Найбільш часто зустрічаються сполуки з ‘-man’: *chairman*, *spokesman*, *businessman* та їх варіанти з ‘-woman’ or ‘-person/- people’, оскільки преса інформує насамперед про політику, економіку та соціальне життя. Частота сполук ‘-man’ у всіх цих словах значно переважає над нейтральними виразами.

(7) *French policemen held over assault of music producer are released* (The Guardian, 22.12.2020).

(7) *Gunmen abduct dozens of schoolchildren in central Nigeria* (The Guardian, 17.02.2021).

(7) *Five police officers face hearings over messages about Sarah Everard case* (The Guardian, 22.10.2021).

(7) *The cleaning lady said they got drunk and started the fight* (The Guardian, 10.06.2015).

(7) *Ombudsman says ACT federal police may have illegally accessed location data* (The Guardian, 28.04.2021).

(7) *The vicar’s daughter is more of a gambler than she realizes* (The Guardian, 05.03.2017).

(7) *British yachtswoman eager to race again after capsizing in storm* (The Guardian, 14.12.2018).

(7) *The suspect in the Oxford High shooting, Ethan Crumbley, 15, is charged as an adult with murder, terrorism and other crimes* (The Guardian, 12.02.2020).

Тепер розглянемо вираження гендерних феноменів на прикладах гендеро-орієнтованих англомовних журналів “Glamour” та “Men’s Health”, які направлені на жіночу та чоловічу аудиторію відповідно. Журнал “Glamour” друкує новини з світу шоубізнесу, моди та краси, про знаменитостей та круті вечірки, кар’єру та взаємовідносини; у “Men’s Health” переважають теми здоров’я, збалансованого харчування, спорту, кар’єри та якихось новинок (приладів, тренажерів та ін.)

У журналі “Glamour” можемо побачити такі приклади, як: антропометричні лексеми (*woman / female / girl / maid / Mrs. / lady / queen*); вигуки, риторичні запитання: “*Historically accurate? Pah*”; “*Gosh!*”; “*What?!*”; “*I wish I had studied English!*”; інтенсифікатори, повтори: “*Harper is incredibly chic and wears some incredibly sweet things*”; модальні конструкції: “*I may never get one, so it was a dream come true after waiting so long*”; “*It might sound selfish*”.

Гендерний аспект виступає на різних пластах у чоловічому журналі "Men'sHealth", включаючи лексичний, граматичний і стилістичний рівні. Приводимо приклади з цього журналу: лексеми (*man / male / boy / guy / Mr. / gentleman*), вступні конструкції: (*indeed / in fact*), терміни: "Tom has designed a Whats App walkie-talkie, an Instagram disposable camera"; "I started to design these 'non-connected' devices to materialise the intangible nature of all the applications"; односкладні речення: "She's like my sister. I will protect her. That's my sister"; наказові речення: "Be positive, smile and just free flow. Read both of the lists and engage with the emotions that they produce".

(6) *The actor and fragrance founder shares her favorite scent memories and beauty philosophy*(Glamour, 03.12.2021).

(6) *With Henry Rose — named after her daughter Claudia Rose and her son John Henry — this representative of the fairer sex hoped to fill a major market void: clean fine fragrance* (Glamour, 03.12.2021).

(6) *A typical woman trying to get out of parking, smashing everything in a way* (Glamour, 12.03.2021).

(8) *It's not easy, but legendary coach says the payoff can be huge* (Men'sHealth, 07.11.2021).

(8) *This product will have you looking like a Venice Beach lifeguard in minutes* (Men'sHealth, 19.03.2021).

(8) *The Right Grooming Product for Your Skin Type* (Men's Health, 31.03.2021).

(8) *Offset allows Cardi B to take centre stage like a true gentleman*(Men'sHealth, 28.04.2021).

(5) *He's a man of many talents— especially style* (British GQ, 16.12.2019).

Отже, аналіз поточних текстів англомовних ЗМІ свідчить про поширення парадигми постмодернізму, яке вплинуло на стереотипи масової свідомості та відтворення гендерної ідентичності у матеріалах ЗМІ.

Сучасні медіа відкривають насамперед шаблонні та закриті особливості людського життя. Не завжди це відбувається правильно і точно. Сучасний медійний дискурс демонструє певну динаміку в оцінці реалій, але ця динаміка радше позитивна, адже вона стала адекватно висвітлюватись у засобах масової інформації.

Гендерна рівність представляє собою важливий аспект сучасного суспільства, що стосується рівних прав, можливостей та обов'язків для усіх індивідів, незалежно від їхньої гендерної

приналежності. Вона визначає принципи справедливості, де кожна людина має доступ до ресурсів, послуг і можливостей незалежно від свого гендеру. Забезпечує рівні економічні можливості для чоловіків і жінок, сприяє сталому розвитку суспільства. Різноманіття в економіці та бізнесі, що виникає через гендерну рівність, сприяє інноваціям та конкурентоспроможності. Саме вона у сфері освіти забезпечує рівний доступ до навчання для всіх, незалежно від статі. Це сприяє розвитку суспільства та забезпеченню компетентності та таланту у всіх галузях. Також, забезпечує рівну участь чоловіків і жінок у процесах прийняття рішень. Це поліпшує репрезентацію і відображення різних поглядів і потреб у суспільстві.

1. Кисла А. Гендерно марковані одиниці в англійській та українській мовах. Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конф., 12-13 березня. 2015 р. Суми : СумДУ, 2015. 150 с.
2. Козачишина О. Л. Гендерний чинник у мові та мовленні. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія Філологія. 2007. Вип. 9. Вінниця : Ландо ЛТД. 213 с.
3. Budde G. F. Das Geschlecht der Geschichte. Geschichtezwischen Kultur und Gesellschaft. Beitrage zur Theoriedebatte. Ed. By Mergel Th., Wellskop Th. München, 2017. S. 125 - 150.
4. Collins Cobuilt English Dictionary for Advanced Learners. 2001. Harper Collins Publishers.
5. British GQ : веб-сайт. URL: <https://www.gq-magazine.co.uk/fashion> (дата звернення : 12.12.2023).
6. Glamour : веб-сайт. URL: <https://www.glamour.com/> (дата звернення : 12.12.2023).
7. The Guardian : веб-сайт. URL: <https://www.theguardian.com/international> (дата звернення : 13.12.2023).
8. Men's Health : веб-сайт. URL: <https://www.menshealth.com/> (дата звернення : 12.12.2023).